

Mjölby kommun
mjolbykommun@mjolby.se
Rektorn vid Egebyskolan
ros-marie.pettersson@mjolby.se

Beslut för förskoleklass, grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Egebyskolan
i Mjölby kommun

Tillsyn i Egebyskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mjölby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Egebyskolan besöktes av Skolinspektionen den 8 och 9 april 2014.

Fakta om skolenheten

Egebyskolan ligger i centralorten Mjölby. Egebyskolan omfattar två skolenheter. En skolenhet för förskoleklass med 25 elever, grundskola med 122 elever i årskurserna 1–5 och en skolenhet för grundsärskolan inriktning träningsskolan med 15 elever i årskurserna 1–9. Detta beslut avser båda skolenheterna. Egebyskolan är organiserad i tre arbetslag ett för grundsärskolan, ett för förskoleklass och grundskolan samt ett för fritidshemmet. Verksamheterna leddes av en tillförordnad rektor under delar av hösten. Från och med februari 2014 leds verksamheterna av den ordinarie rektorn.

Grundskolan

Av skolans egna sammanställningar över kunskapsresultaten i årskurs 3 för läsåret 2012/2013 framgår att i ämnet matematik når 89 procent och i ämnet svenska når 86 procent av eleverna kunskapskraven för godtagbara kunskaper. Skolan har inte redovisat några kunskapsresultat för de naturorienterande eller samhällsorienterande ämnena.

Skolans resultat år 2013 på de nationella ämnesproven i matematik och svenska för årskurs 3 ligger i nivå med riket för båda ämnena.

Grundsärskolan

Av skolans egna sammanställningar över kunskapsresultaten för grundsärskolan - inriktning träningsskola framgår att alla elever når upp till grundläggande kunskaper och i vissa ämnesområden når några elever fördjupade kunskaper.

Skolans fritidshem inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i särskilt beslut.

Helhetsbedömning

Det finns elever på skolan som inte når kunskapskraven i alla ämnen. Skolan behöver därför ytterligare höja kunskapsresultaten och rektorn behöver säkerställa att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete där utbildningens resultat följs upp, analyseras och bedöms i förhållande till de nationella målen. Med detta arbete som grund behöver rektorn sedan tillsammans med lärare och elever planera och utveckla utbildningen.

Eleverna lär sig mer, blir mer engagerade och tar mer ansvar om de upplever reellt inflytande över undervisningens innehåll och hur den utförs. För att skapa motivation hos eleverna utgår grundsärskolans pedagoger på ett medvetet sätt från elevernas intressen och styrkor och pedagogerna tar så långt det är möjligt hänsyn till elevernas önskemål. Däremot saknas det i grundskolan en samsyn och skolgemensamma insatser

vad gäller elevernas inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Detta leder till att elevernas inflytande blir beroende på vilken lärare eleven har.

Personal och elever arbetar på olika sätt för att eleverna ska vara trygga. Skolan har bland annat den så kallade Vändelaklubben som är elevernas forum för trygghetsfrågor samt en trygghetsgrupp. Trygghetsgruppen arbetar både förebyggande och när problem uppstår. Arbetet med att motverka kränkande behandling följs upp årligen och utifrån kartläggning av skolans behov tas åtgärder fram som skolan arbetar med under det kommande året.

Rektorn har god legitimitet bland lärarna och tillsammans med tidigare erfarenheter ger detta goda förutsättningar för att leda skolan. Emellertid behöver rektorn skyndsamt skaffa sig ytterligare kunskaper om det inre arbetet i skolan. Detta för att kunna ta ett övergripande ansvar för att de nationella målen är styrande för verksamheterna och för att verksamheterna planeras och följs upp så att de kan förbättras.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mjölby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Tillsynen visar att i grundskolan är elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen beroende av vilken lärare eleven har. Graden av inflytande varierar liksom hur inflytandet sker. Av intervjuer framgår att det finns lärare som uppmuntrar eleverna att vara delaktiga i planeringen av undervisningen och som aktivt efterfrågar elevernas synpunkter på genomförd undervisning medan andra lärare varken låter eleverna vara aktiva när undervisningen planeras, till exempel avseende innehåll och vilka arbetssätt och arbetsformer som ska användas, eller utvärderar sin undervisning. På skolan sak-

nas också en gemensam diskussion och planering för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen samt för hur inflytandet ska öka i takt med elevernas ålder och mognad.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med elevinflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Ge eleverna i grundsärskolan ett intyg om den utbildning som de gått igenom. Intyget ska undertecknas av läraren.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna efter avslutad grundsärskola få ett intyg om den utbildning som de gått igenom. Intyget ska undertecknas av läraren.

Av tillsynen framgår att eleverna inte får något intyg efter avslutad grundsärskola.

Skolinspektionen bedömer att det inte utfärdas intyg efter avslutad grundsärskoleutbildning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

11 kap. 17 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå avseende planering, uppföljning och utveckling av utbildningen samt dokumentera detta arbete.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. I kvalitetsarbetet måste därmed skolans olika resultat följas upp och analyseras. Av de allmänna råden framgår att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Detta innebär bland annat att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet måste systematiseras och sammanställas så att analyser kan genomföras. Personal, elever och vårdnadshavare behöver vidare en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling.

Av tillsynen framgår att det finns brister i skolans kvalitetsarbete eftersom uppföljningen och analysen av föregående års resultat inte på ett tydligt sätt ligger till grund för framtagande och prioriteringar av årets utvecklingsinsatser. Det finns även brister i skolenhetens dokumentation av kvalitetsarbetet. Skolan använder en kommungemensam mall för dokumentation av kvalitetsarbetet och tanken är att kvalitetsarbetet ska dokumenteras efter varje läsår. Dokumentationen av läsåret 2012/2013 saknar emellertid bland annat analyser av läsårets kunskapsresultat samt åtgärder för förbättringar. Att kvalitetsarbetet och dokumentationen innevarande år är bristfälligt beror enligt rektorn på rektorsbytet.

Under läsåret 2013/2014 har skolan dock påbörjat ett utvecklingsprojekt där lärarna på ett strukturerat sätt arbetat med att förbättra matematikundervisningen och elevernas kunskaper i ämnet matematik. Detta arbete har en tydlig struktur och det sker en uppföljning av arbetet som dokumenteras. Erfarenheter från detta projekt är enligt rektorn tänkt att användas för att utveckla även andra ämnen.

Skolinspektionen ser positivt på det utvecklingsarbete som skolan påbörjat. Sammantaget bedömer dock Skolinspektionen att det vid tiden för tillsynen finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektorn måste ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som dokumenteras på skolenhetsnivå.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar, Läroplan för grundskolan 2011, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Erbjuder elever i förskoleklassen med annat modersmål än svenska möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Motivering

Enligt skollagen ska förskoleklassen medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Skolans ansvar för att medverka till elevernas språkutveckling har stärkts med 2010 års skollag. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165) ska modersmålsstöd i förskoleklass i första hand vara en pedagogisk fråga för förskoleklassen. Det kan till exempel handla om att tillhandahålla material och sagoböcker på elevernas modersmål. Det kan också handla om att ha musikstunder och andra typer av samlingar där fokus ligger på elevens kultur och där svenska begrepp används parallellt med begrepp på elevernas modersmål.

Av tillsynen framgår att pedagogerna i förskoleklassen uppmärksammar barnens ursprungskulturer genom att genomföra aktiviteter som exempelvis att vid olika högtider tala om olika traditioner. Eleverna kan också få del av modersmålslärares insatser om vårdnadshavaren ansöker om det och om det finns tillgång till modersmåls lärare i det aktuella språket.

Tillsynen visar emellertid på en osäkerhet kring förskoleklassens uppdrag i detta avseende. Behovet av att kunna kommunicera och att utveckla det svenska språket uppmärksammas men förskoleklassens uppdrag att bidra till att utveckla elevernas modersmål tillgodoses inte på ett medvetet och aktivt sätt. Rektorn har inte heller fört en diskussion tillsammans med personalen om innebörden av uppdraget att medverka till att barn får möjlighet att utveckla sitt modersmål.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans medverkan till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningskrav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

9 kap. 10 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Mjölby kommun en anmärkning.

Undervisning och lärande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Grundsärskolan samverkar inte med arbetslivet utanför skolan.

Motivering

Enligt läroplanen för grundsärskolan ska eleverna få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt. Alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö. Enligt läroplanen har också rektorn ett särskilt ansvar för att se till att samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Av tillsynen framgår att skolan har ett samarbete med gymnasiesärskolan på orten. Egebyskolans grundsärskoleelever både gör och får besök från gymnasiesärskolan. Däremot saknar skolan kontakter och samverkan med arbetslivet. Enligt rektorn är både pedagoger och föräldrar överens om att detta är ett utvecklingsområde för skolan.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att grundsärskolan inte samverkar med arbetslivet så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Mot bakgrund av att skolan har ett väl fungerande samarbete med gymnasiesärskolan på orten och att eleverna därmed får ett visst underlag för att välja fortsatt utbildning bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning. Huvudmannen förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas.

Författning

Läroplan för grundsärskolan 2011, Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Skolan och omvärlden samt 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Anette Bergstrand och Camilla Landgren samt undervisningsråd Anders Kennberg.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Ingela Djurberg
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.